

PODATKI ZA DELOVANJE OMREŽJA

VSEBINA

- × imeniška storitev
- × standard X.500
- × LDAP

IMENIŠKA STORITEV

- ✘ imenik ali mapa (*directory service*)
- ✘ v mapi so združeni posamezni prilastki (*attribute*)
  - + mape vsebujejo prilastke različnih tipov – poseben tip je zopet mapa; imeniška struktura je hierarhična
  - + nekateri prilastki so obvezni, nekateri dovoljeni
- ✘ struktura imenikov in prilastkov v njih definira *shemo*

PRILASTKI

- ✘ vsak prilastek ima svoje ime
- ✘ v isti mapi imamo lahko več prilastkov z istim imenom, a z različnimi vrednostmi – prim. s podatkovno strukturo slovar
- ✘ ista imena v različnih mapah predstavljajo različne prilastke
  - + primer: v Javi a.b.c ni enako a.c.c
  - + **izziv: Kje smo to že srečali?**

PREDMETI IN IMENSKI PROSTOR

- ✘ predmeti ali objekti (*objects* tudi včasih *entries*) so dejanske vrednosti, ki jih hrani imeniška struktura glede na definirano shemo
- ✘ predmeti, ki so vstavljeni v imenik, so v vsebovalniku (*container*)
- ✘ vsi predmeti v vsebovalniku so v istem imenskem prostoru (*namespace*)
  - + vsebovalnik je podobna struktura kot slovar

IMENSKI PROSTOR IN RAZLIKOVANJE

- ✘ predmeti v imenskem prostoru so ponovno hierarhično oblikovani
- ✘ predmete moramo med seboj razlikovati
  - + način razlikovanja je del *načrtovanja* imenika
  - + za razlikovanje moramo uporabiti pravila, ki določajo enolično in nedvoumno ime
- ✘ **predmeti »živijo« v imenskem prostoru in ne v vsebovalniku**

RAZLIKOVANJE PREDMETOV

- ✘ ime, po katerem razlikujemo predmete, imenujemo **razločevalno ime** (*distinguished name*)
- ✘ razločevalno ime je lahko absolutno ali relativno – glede na hierarhijo imenikov
- ✘ razločevalno ime (običajno) ***ni shranjeno*** v imeniški strukturi, ampak je definirano s pravili

RAZLIKOVANJE PREDMETOV

✘ primer – EDUROAM:

dn: dc=fakulteta,dc=univerza,dc=si

objectClass: top

objectclass: dcObject

objectClass: organization

dc: es-kranj

o: Fakulteta in Univerza

IMENSKI PROSTOR IN UPRAVLJANJE

- ✘ vsebino imenskega prostora lahko:
  - + porazdelimo med različne strežnike (*distribution*) – porazdeljena imeniška storitev
  - + prepíšemo še na drug strežnik (*replication*) – z vsebino imenskega prostora še vedno upravlja izvorni strežnik

PODATKOVNE BAZE IN IMENIŠKE STORITVE

- ✘ običajna, relacijska, podatkovna baza je organizirana v tabelah
- ✘ v imeniški strukturi imamo tudi prilastke, ki pa so:
  - + obvezni – podobno podatkovnim bazam
  - + neobvezni – na nek način *null* vrednosti v bazah
  - + se lahko ponovijo
- + prilastki in njihova struktura so standardizirani (IANA)
- + predmeti so razvrščeni v imenske prostore, pri čemer posamezen predmet podeduje vse lastnosti starša

DNS STORITEV

- ✘ dejansko je DNS imeniška storitev
  - + **obvezno: poiščite RFC ter ga preberite – literatura**
- ✘ imenski prostor določa FQN (*fully qualified name*)
- ✘ prilastki določajo storitve v imenskem prostoru
- ✘ pojem dedovanja ni izkoriščen

TYPE	meaning
A	a host address
NS	an authoritative name server
MD	a mail destination (Obsolete - use MX)
MF	a mail forwarder (Obsolete - use MX)
CNAME	the canonical name for an alias
SOA	marks the start of a zone of authority
MB	a mailbox domain name (EXPERIMENTAL)
MG	a mail group member (EXPERIMENTAL)
MR	a mail rename domain name (EXPERIMENTAL)
NULL	a null RR (EXPERIMENTAL)
WKS	a well known service description
PTR	a domain name pointer
HINFO	host information
MINFO	mailbox or mail list information
MX	mail exchange
TXT	text strings

PROGRAMSKA OPREMA

- ✘ na FreeBSD named
- ✘ konfiguracija v /etc/named/*
  - + *izziv: namestite DNS strežnik za svojo lastno domeno in ga skonfigurirajte*

```
$ORIGIN brodnik.name.
@ SOA Svarun hostmaster (
    2007012002 ; Serial == YMMDD
    10800 ; Refresh of cache (in seconds)
    3060 ; Retry interval for refresh
    1814400 ; Expire of secondary copy
    86400 ) ; Default minimum expiration time
@ IN NS Svarun

; -----
; -----

Svarun IN A 193.77.156.167
Svarun IN HINFO i586 FreeBSD

; -----
; ----- [ strezniski aliasi ]
; -----

Posta IN CNAME Svarun
@ IN MX 50 Posta
WWW IN CNAME Svarun
```

STANDARD X.500

- ✘ za podrobnejši opis glej:
  - <http://www.x500standard.com/>
- ✘ dejansko družina standardov
  - + primer: X.509 je bil osnova za SPKI
  - + **izziv: poiščite RFC za SPKI in kakšna je povezava med SPKI in X.509.**
  - + **obvezno: poiščite na spletu kako je definiran certifikat v X.509 ter ga primerjajte s certifikatom v SPKI.**
- ✘ za delovanje poštnega sistema v X standardu (X.400) je bila potrebna imeniška struktura

STANDARD X.500 (NADALJ.)

- ✘ sestoji iz 4 protokolov
  - + protokol za dostop do imeniške strukture – operacije nad strukturo: *Bind, Read, List, Search, Compare, Modify, Add, Delete* in *ModifyRDN*
- ✘ standard definira imenski prostor in v njem se nahajajo predmeti
- ✘ vsak predmet je določen s svojim razločevalnim imenom
- ✘ predmet ima lahko eno ali več (tudi ponavljajočih) vrednosti prilastkov
- ✘ imeniška struktura sestoji iz enega samega imenika
  - + posamezne dele imenika poslužujejo različni strežniki

LDAP – LIGHTWEIGHT DIRECTORY ACCESS PROTOCOL

- ✘ Opisan v RFC-jih 4510 – 4519
  - + RFC 4510: imenik in pregled za ostale RFCje
  - + RFC 4511, *Lightweight Directory Access Protocol (LDAP): The Protocol*: protokol komunikacije
  - + RFC 4512, *Lightweight Directory Access Protocol (LDAP): Directory Information Models*: opis imeniške strukture, sheme, prilastki, razredi
  - + *izziv: poiščite RFC4511 in RFC4512 in ju preberite. Kako se povezujeta med seboj?*
- ✘ RFC 4513 - LDAP: *Authentication Methods and Security Mechanisms*
- ✘ RFC 4514 - LDAP: *String Representation of Distinguished Names*
- ✘ RFC 4515 - LDAP: *String Representation of Search Filters*
- ✘ RFC 4516 - LDAP: *Uniform Resource Locator*
- ✘ RFC 4517 - LDAP: *Syntaxes and Matching Rules*
- ✘ RFC 4518 - LDAP: *Internationalized String Preparation*
- ✘ RFC 4519 - LDAP: *Schema for User Applications*

LDAP – LIGHTWEIGHT DIRECTORY ACCESS PROTOCOL

- ✘ obstaja dve inačici: v2 in v3
- ✘ v2 je definirana v RFC1777-1779
  - + v2 je umaknjena iz uporabe (*RFC 3494 – Lightweight Directory Access Protocol version 2 (LDAPv2) to Historic Status*)
- ✘ dopolnitve za v3 so definirane v kopici RFCjev
  - + **obvezno: v čem se inačica tri razlikuje od inačice dve?**

LDAP

- ✘ LDAP je predvsem protokol za komunikacijo, ki pa upošteva metashemo shranjenih podatkov
- ✘ kako se podatki shranjujejo pri strežniku, protokol ne določa
- ✘ različne implementacije: *OpenLDAP*, *ActiveDirectory*, ...

LDAP – PROTOKOL

- ✗ odjemalec prične komunikacijo s strežnikom na dobro poznanih vratih
- ✗ na voljo ima nekaj ukazov (RFC 4511):
  - + *start TLS* – preklop na TSL/SSL način komunikacije (druga možnost je namestitev strežnika na drugih vratih in izvajanje celotne komunikacije prek SSL protokola – Idaps)
  - + *izziv: katera so vrata za ldap protokol in katera za Idaps?*

LDAP – PROTOKOL

✘ ukazi, nadaljevanje:

- + *bind* – želja po avtentikaciji ter ostalih možnih parametrih komunikacije (inačica, ...). Seja je lahko tudi neavtenticirana.
- + *unbind* – zaključek komunikacije (seje).

LDAP – PROTOKOL

✘ ukazi, nadaljevanje:

+ *search* – iskanje posameznih predmetov v bazi. Rezultat odvisen lahko odvisen od tega, ali je odjemalec avtenticiran ali ne.

```
✘ ldapsearch -L -D 'cn=foo,dc=bar,dc=com'  
  'objectclass=posixAccount'
```

+ *compare* – možnost primerjave vrednosti predmeta. Ni potrebno razkriti prave vrednosti predmeta, samo preverjamo enakost. Primerno za gesla in podobno.

LDAP – PROTOKOL

✗ ukazi, nadaljevanje:

+ *add* – dodamo predmet v bazo

+ *delete* – pobrišemo predmet iz baze

+ *modify* – spremenimo vrednosti prilastkov predmeta

+ *modify DN* – spremenimo ime predmeta (*rename*)

✗ `ldapmodify -r -D 'cn=foo,dc=bar,dc=com' -W <
/tmp/user.ldif`

LDAP – PROTOKOL

✘ ukazi, nadaljevanje:

- + *abandon* – prekinemo izvajanje zahteve, ki smo jo poslali (lahko prekinemo iskanje in primerjanje ter popravke baze)
- + *extended* – generična možnost poljubnega dodatnega ukaza

LDAP SCHEMA, RAZREDI IN PRILASTKI

- ✘ shema združuje različne predmete in prilastke
  - + uporabljamo lahko tudi vključevalne ukaze (*include*) za poenostavitev modularizacije
- ✘ razredi (objectClass) združujejo prilastke
  - + opisani z zapisom ASN.1
  - + so del hierarhije in dedujejo lastnosti starša
  - + določajo obvezne in neobvezne prilastke

LDAP SCHEME, RAZREDI IN PRILASTKI

- ✘ prilastki (*attribute*) opisuje lastnosti
  - + opisani z zapisom ASN.1
  - + na nek način definicija tipa
  - + njihovo udejanjenje (instanciacija) bo dejansko hranila vrednosti
  - + opisujejo tudi sintakso, način primerjave ipd.

RAZREDI

```
ObjectClassDescription =
"(" whsp
  numericoid whsp
    ; ObjectClass identifier
  [ "NAME" qdescrs ]
  [ "DESC" qdstring ]
  [ "OBSOLETE" whsp ]
  [ "SUP" oids ]
    ; Superior ObjectClasses
  [ ( "ABSTRACT" /
      "STRUCTURAL" /
      "AUXILIARY" ) whsp ]
    ; default structural
  [ "MUST" oids ]
    ; AttributeTypes
  [ "MAY" oids ]
    ; AttributeTypes
whsp ")"
```

✘ primer definicije
razreda:

```
objectclass (
  2.5.6.2
  NAME 'country'
  SUP top
  STRUCTURAL
  MUST c
  MAY ( searchGuide $
  description )
)
```

LDAP IN PODATKI

- ✘ pri prenašanju podatkov med LDAP strežniki uporabljamo format LDIF:

dn: cn=John Doe,dc=example,dc=com

cn: John Doe

givenName: John

sn: Doe

telephoneNumber: +1 888 555 6789

telephoneNumber: +1 888 555 1232

mail: john@example.com

manager: cn=Barbara Doe,dc=example,dc=com

objectClass: inetOrgPerson

objectClass: organizationalPerson

objectClass: person

objectClass: top

PROGRAMSKA OPREMA

- ✘ na FreeBSD/Linux OpenLDAP
- ✘ strežniški in uporabniški programi:
  - + slapd, slurpd
  - + Idapcomapre, Idapdelete, ...
- ✘ konfiguracijske datoteke v /usr/local/etc
- ✘ več na vajah
  - ✘ *izziv: namestite OpenLDAP na vaš strežnik in ga skofigurirajte*

PROGRAMSKA OPREMA

- ✘ uporabniški programi lahko vsebujejo možnost zajema podatkov iz LDAP strežnika
  - + freeradius, avtentikacija na unix-ih, ...